

Słowa i słowniki

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Językoznawstwo i zarządzanie informacją Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Neofilologii Poziom studiów studia drugiego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2023/24 Kod zajęć 09JZIS.21N.07212.23 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty nieprzypisane
Koordynator zajęć	Nawoja Mikołajczak-Matyja	
Prowadzący zajęcia	Nawoja Mikołajczak-Matyja	
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 5

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przekazanie wiedzy na temat podstawowych zagadnień teoretycznych i praktycznych dotyczących leksykalnych aspektów języka naturalnego: jednostek leksykalnych, ich analizy semantycznej i sposobów ich prezentowania w pracach leksykograficznych.

Wymagania wstępne

- Sprawne posługiwanie się językiem polskim. w mowie i w piśmie.

- Podstawowa wiedza z zakresu językoznawstwa/nauki o języku: osiągnięci eefektó kształcenia dla przedmitu "Wstęp do językoznawstwa" .

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Zna podstawowe poddziedziny językoznawstwa dotyczące leksykalnych aspektów języka i potrafi przyporządkować do nich poszczególne zagadnienia i problemy.	JZI_K2_W01, JZI_K2_W02, JZI_K2_W03	Kolokwium ustne
W2	Ma podstawową wiedzę na temat jednostek leksykalnych i semantyki leksykalnej .	JZI_K2_W01, JZI_K2_W02, JZI_K2_W03	Kolokwium ustne
W3	Zna podstawowe klasyfikacje opracowań leksykograficznych i rozumie zależności między typami słowników a ich makro- i mikrostrukturą.	JZI_K2_W01, JZI_K2_W02, JZI_K2_W03, JZI_K2_W05	Kolokwium ustne
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Potrafi: - wyodrębnić z tekstów mówionych i pisanych różne rodzaje jednostek leksykalnych, klasyfikować je pod względem gramatycznym i funkcjonalnym oraz przyporządkowywać do różnych warstw i podsystemów systemu leksykalnego, -analizować i klasyfikować relacje semantyczne między jednostkami leksykalnymi oraz określać typy konfiguracji leksykalnych tworzących strukturę semantyczną poszczególnych części systemu leksykalnego.	JZI_K2_U04, JZI_K2_U05, JZI_K2_U06, JZI_K2_U07, JZI_K2_U08	Kolokwium ustne
U2	Potrafi dokonać doboru materiału leksykalnego i leksykograficznego do realizacji różnych celów teoretycznych i praktycznych.	JZI_K2_U03, JZI_K2_U04, JZI_K2_U05, JZI_K2_U06, JZI_K2_U07	Kolokwium ustne
U3	Może czytać ze zrozumieniem i samodzielnie analizować prace z dziedziny leksykologii i leksykografii i wykorzystywać je do realizacji różnych celów teoretycznych i praktycznych.	JZI_K2_U02, JZI_K2_U03, JZI_K2_U04, JZI_K2_U05	Kolokwium ustne
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	Potrafi świadomie wykorzystywać wyrazy, frazeologizmy i przysłowia dla osiągnięcia określonych celów komunikacyjnych.	JZI_K2_K01, JZI_K2_K02, JZI_K2_K06	Kolokwium ustne

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Jednostka, struktura i rozwój systemu leksykalnego: -Sposoby ujmowania podstawowych elementów systemu leksykalnego - leksykologia a morfologia, frazeologia i paremiologia: różne koncepcje wyrazu; wyraz a morfem; wyraz a leksem; typy związków frazeologicznych; wyraz a idiom; wyraz a przysłowie; rola frazeologizmów i przysłów w procesie komunikacji; -Struktura i rozwój systemu leksykalnego - leksykologia a etymologia, onomastyka i dialektologia: słownictwo podstawowe a nacechowane; ekspresja leksykalna i jej rola w procesie komunikacji; elementy rodzime i obce w zasobie leksykalnym; nazwy własne i ich rodzaje.	W1, W2, U1, U2, U3, K1	Wykład
2.	Elementy semantyki leksykalnej: -Wstępne zagadnienia znaczenia wyrażen językowych: przykładowe teorie znaczenia; -Homonimia a polisemia; -Podstawowe relacje semantyczne (synonimia, hiponimia, meronimia, opozycja) : ich cechy, podobieństwa i różnice; -Konfiguracje leksykalne: hierarchie rozgałęzione i nierozgałęzione.	W1, W2, U1, U2, U3, K1	Wykład
3.	Wybrane zagadnienia wiedzy o słownikach: -Podstawowe metody opracowywania dzieł leksykograficznych dawniej a dziś. -Typologie dzieł leksykograficznych: kryteria i klasyfikacje. -Makrostruktura słownika: układ i dobór haseł; słowniki alfabetyczne, analogiczne, synonimów, tezauryusy. -Mikrostruktura słownika: wyraz hasłowy, kwalifikatory, informacja gramatyczna, eksplikacja znaczenia (klasyfikacje definicji leksykograficznych), problem błędnych kół, ilustracja materiałowa. -Słownosiec jako przykład bazy leksykalnej.	W1, W3, U2, U3	Wykład

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Metoda analizy przypadków, Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych), Metoda ćwiczeniowa, Praca w grupach

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Dobra frekwencja. Wykonywanie zadań indywidualnych i grupowych zadań podczas zajęć. Zaliczenie ustne.

Literatura

Obowiązkowa

1. Markowski, A. Wykłady z leksykologii. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
2. Lyons, J. Semantyka, Tom 1., Warszawa: PWN
3. Żmigrodzki, P. Wprowadzenie do leksykografii polskiej. Katowice: Wydawnictwo UŚ.

Dodatkowa

1. Cruse, A. Meaning in language. Oxford: University Press.
2. Piotrowski, T. Z zagadnień leksykografii. Warszawa: PWN.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Czytanie wskazanej literatury	40
Przygotowanie do zaliczenia	40
Przygotowanie do zajęć	40
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 150
Liczba punktów ECTS	ECTS 5

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
JZI_K2_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznej oceny posiadanej przez siebie wiedzy oraz odbieranych treści i ich stałej aktualizacji do doskonalenia zdobytych umiejętności;
JZI_K2_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do właściwego rozpoznania możliwości i ograniczeń wynikających z uzyskanej kompetencji, ról zawodowych z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych oraz uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych;
JZI_K2_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do poszanowania wartości rozwoju wiedzy o języku jako kluczowej składowej dziedzictwa kulturowego;
JZI_K2_U02	Absolwent/ka potrafi podejmować autonomiczne działania zmierzające do rozwijania własnych predyspozycji twórczych i naukowych oraz korzysta ze zdobytej wiedzy przedmiotowej celem dokonania interpretacji złożonych i nietypowych problemów, także przy użyciu zaawansowanych narzędzi programistycznych;
JZI_K2_U03	Absolwent/ka potrafi twórczo interpretować i prezentować zdobyte informacje, dobierać właściwe metody i narzędzia badawcze, prezentować wyniki badań, stosując tradycyjne i multimedialne źródła informacji;
JZI_K2_U04	Absolwent/ka potrafi analizować i oceniać informacje z wykorzystaniem różnych źródeł, w tym w innowacyjny sposób korzystać ze zdobytej wiedzy przedmiotowej w celu formułowania na tej podstawie hipotez oraz krytycznych sądów;
JZI_K2_U05	Absolwent/ka potrafi rozpoznawać i oceniać, samodzielnie, analitycznie i krytycznie analizować procesy i zjawiska językowe, społeczne i kulturowe zachodzące w ramach relacji humanistyka – świat cyfrowy, korzystając z zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych;
JZI_K2_U06	Absolwent/ka potrafi refleksyjnie odnosić się do własnych pisemnych i ustnych wypowiedzi językowych i potrafi je modyfikować, używając przy tym cyfrowych narzędzi i/lub terminologii profesjonalnej z zakresu językoznawstwa oraz brać udział w debacie – merytorycznie i fachowo argumentować i rozwiązywać problemy;
JZI_K2_U07	Absolwent/ka potrafi w sposób zaawansowany wykorzystać umiejętności językowe w zakresie językoznawstwa, oraz posługując się teoriami z zakresu nauki o języku i informacji, samodzielnie wykonywać zadania, analitycznie i krytycznie interpretować zjawiska językowe, społeczne, kulturowe i cyfrowe;
JZI_K2_U08	Absolwent/ka potrafi komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznych programów lub/i specjalistycznej terminologii z zakresu językoznawstwa oraz prowadzić dyskusję na tematy specjalistyczne, formułując i wyciągając wnioski, odnosząc się do poglądów innych autorów w zakresie teorii językoznawczych i nauki o informacji;
JZI_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębionym stopniu – wybrane fakty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie stanowiące zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu językoznawstwa i nauki o informacji jak i w odniesieniu do pozostałych nauk; humanistycznych;
JZI_K2_W02	Absolwent/ka zna i rozumie wybrane pojęcia i zagadnienia z zakresu zaawansowanej wiedzy szczegółowej z zakresu językoznawstwa i nauki o informacji, w tym badań nad językiem wraz z ich społecznymi, kulturowymi i cywilizacyjnymi kontekstami;
JZI_K2_W03	Absolwent/ka zna i rozumie treść, formę i funkcję rozszerzonej terminologii z zakresu językoznawstwa i nauki o informacji;
JZI_K2_W05	Absolwent/ka zna i rozumie rozwinięte metody analizy i interpretacji różnych wytworów języka do realizacji założonego zadania badawczego;